

ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Лебедин А.М, Юссеф Ель Бермакі

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Alla_leb7@ukr.net

Синдром «професійного вигорання» може бути визначено як стан фізичного, емоційного і розумового виснаження, що є результатом довгострокового перебування у емоційно важких робочих ситуаціях. У світі частота виявлення синдрому професійного вигорання в медичних працівників коливається у межах 20-75 %.

Метою було провести дослідження динаміки розвитку професійного вигорання фармацевтичних працівників.

В роботі застосовувались методи: історичний, логічний, структурний аналіз, індукція.

Офіційної статистики щодо поширення синдрому вигорання немає, при цьому фахівці наголошують, що синдром вигорання є наявним у 20-30 % фахівців соціальної сфери. Проблема набула ще більшої актуальності з 2019 р., коли вперше про синдром професійного вигорання заговорили як про хворобу, яка є наслідком хронічного стресу на роботі. За ініціативою ВООЗ професійне вигорання віднесено до МКХ-11.

Згідно даних статистики за 2019 рік близько 210 млн. людей у світі страждає на синдром вигорання, а це орієнтовно 5-7 % всього населення. Синдром професійного вигорання як реакція на професійні стресові чинники виявляється у 68,4 % фармацевтичних працівників аптечних закладів, які працюють за першим столом.

Дослідження Deloitte показало, що 77 % працівників зазнавали вигорання на своїй роботі, а основною причиною вигорання є відсутність підтримки та визнання з боку керівництва. Компанія Qualtrics виявила, що у

2020 році 79 % працівників у 26 країнах відчували себе «на межі своєї працездатності або за її межами». Вищий відсоток з почуттям вигорання у жінок-керівників (43 %), проти чоловіків на їх рівні (31 %).

Аналіз результатів дослідження рівнів синдрому вигорання фармацевтичних фахівців з різним досвідом практичної діяльності свідчить, що найбільший відсоток фахівців із синдромом вигоранням спостерігається зі стажем роботи 5-10 років. Високий рівень емоційного виснаження виявляється у 57 %, високий рівень деперсоналізації – у 59 % та високий рівень редукції професійних досягнень – у 60 % фахівців, що може бути пов'язано з тим, що основне навантаження фармацевтичної практичної роботи припадає на цей віковий період, проявляється процес вичерпання емоційних, фізичних, енергетичних ресурсів, що проявляється в хронічній емоційній та фізичній втомі, байдужості з ознаками депресії та дратівливості. Фармацевти зі стажем роботи до 5 років характеризуються середнім рівнем емоційного виснаження – 44 %, низьким рівнем деперсоналізації – 35 % та низьким рівнем редукції самооцінки професійних досягнень – 44 %. Результати дослідження фахівців зі стажем роботи понад 10 років показали переважання середніх рівнів емоційного виснаження (70 %) та деперсоналізації (50 %) та низького рівня (21 %) редукції професійних досягнень.

Після проведення опитування серед фахівців фармацевтичної сфери, виявлено такі феномени: значна більшість фахівців не задоволені своєю заробітною платою, але водночас вони можуть бути задоволені своєю роботою; великий відсоток фахівців вважають, що надто багато працюють; більшість фахівців дуже втомлюються; у більшості фахівців зменшилася кількість захоплень та зацікавлень поза роботою; більшість фахівців дуже хочуть усамітнитися та відпочити від усіх; велика кількість фахівців відчують себе «вижатою цитриною».